

Typemodules pleegzorg.

Overzicht en beschrijving van de typemodules met inbegrip van specifieke accenten voor de pleegzorg ten aanzien van volwassenen¹

¹ Zie ook moduledatabank 2.0 van de integrale jeugdhulpverlening (goedgekeurde typemodules managementcomité 14 oktober 2013). In de databank ligt de klemtoon op de pleegzorg ten aanzien van minderjarigen. De beschrijving in dit document is dezelfde aangevuld met enkele specifieke klemtonen ten aanzien van pleegzorg voor volwassenen.

1.1 Typemodules m.b.t. de functie verblijf

Naam	Frequentie	Duur	Intensiteit	Positionering		Combinaties binnen de dienst
				Voor pleegkinderen	Voor pleeggasten	
Verblijf in een pleeggezin (ondersteunend-korte duur)	7 dagen op 7	3 maand ²	24 uur	RTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding
Verblijf in een pleeggezin (ondersteunend-lage frequentie) ³	wekelijks	20 maand ⁴	24 uur	RTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding
Verblijf in een pleeggezin (perspectiefzoekend)	7 dagen op 7	6 maand ⁵	24 uur	NRTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding
Verblijf in een pleeggezin (perspectiefbiedend - hoge frequentie) ⁶	7 dagen op 7	+2 jaar	24 uur	NRTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding
Verblijf in een pleeggezin (perspectiefbiedend - lage frequentie)	3/week	+2 jaar	24 uur	NRTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding
Crisisverblijf in een pleeggezin ⁷	7/7	2 weken	24 uur	RTH	RTH	Steeds gecombineerd met typemodule begeleiding

² Kan verlengd worden op voorwaarde dat de indicatiecriteria duidelijk van toepassing zijn.

³ Weekendopvang, logeeropvang ...

⁴ Kan desgevallend worden verlengd op voorwaarde dat de indicatiecriteria duidelijk van toepassing zijn.

⁵ Kan eenmalig verlengd worden op voorwaarde dat de indicatiecriteria duidelijk van toepassing zijn.

⁶ Hoge frequentie=gemiddeld 4 tot 7 nachten per week. Lage frequentie=gemiddeld 1 tot 3 nachten per week.

⁷ Al dan niet in het kader van het programma crisishulp IJH.

1.2 Typemodules m.b.t. de functie begeleiding⁸⁹

Naam	Frequentie	Duur	Intensiteit¹⁰	Combinaties binnen de dienst
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (crisispleegzorg)	2/week	2 weken ¹¹	2 uur	Steeds gecombineerd met typemodule verblijf
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (ondersteunende pleegzorg)	maandelijks	6 maand ¹²	2 uur	Steeds gecombineerd met typemodule verblijf
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (perspectiefzoekende pleegzorg)	wekelijks	6 maand ¹³	2 uur	Steeds gecombineerd met typemodule verblijf
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (perspectiefbiedende pleegzorg)	maandelijks	+2 jaar	2 uur	Steeds gecombineerd met typemodule verblijf

⁸ De begeleidingstypemodule kan niet aangeboden worden zonder de verblijfstypemodule. Het is de verblijfstypemodule die bijgevolg de positionering van het totale aanbod (verblijf + begeleiding) binnen het rechtstreeks of niet-rechtstreeks aanbod zal bepalen.

⁹ Focus op pleegzorgers, pleegkinderen of –gasten, ouders/context.

¹⁰ De duur van een contact kan eventueel ook nog worden opgesplitst over meerdere contacten.

¹¹ Maximum 2 weken.

¹² Duur zal afgestemd worden op de flankerende verblijfstypemodule (onderbroken of occasioneel). Kan verlengd worden.

¹³ Kan eenmalig verlengd worden.

1.3 Typemodule m.b.t. de functie behandeling

Naam	Frequentie	Duur	Intensiteit	Positionering	Combinaties binnen de dienst
Behandeling in het kader van pleegzorg	Maandelijks	6 maand ¹⁴	4 uur	RTH	Steeds gecomb. met persp.zoek. of persp.biedende pleegzorg

¹⁴ Kan desgevallend worden verlengd.

1. Beschrijving per vorm van pleegzorg van de verschillende typemodules naar doelgroep (indicaties, contra-indicaties) en acties

2.1 Vorm van pleegzorg : ondersteunende pleegzorg

2.1.1 Verblijf in een pleeggezin (ondersteunend-korte duur)

2.1.1.1 Indicaties

- Naar aanleiding van een tijdelijke opvangnood wegens een opvoedingscrisis¹⁵, een situationeel probleem¹⁶ of naar aanleiding van een intensieve zorgzwaarte¹⁷ kan een minderjarige of een meerderjarige gedurende een korte periode niet thuis wonen en is zij/hij gebaat bij een kortdurende eenmalige opvang in een (ander) gezin¹⁸.
- Het is duidelijk dat na het verblijf in het pleeggezin het pleegkind of de pleeggast gewoon terug kan opgevangen worden in het gezin of in een andere opvangsituatie waar hij regulier verblijft¹⁹.

2.1.1.2 Contra-indicaties

- Een eenmalige korte opvang biedt geen of een onvoldoende oplossing.
- Er is geen uitzicht op verandering.
- Het is niet zeker dat een terugkeer naar huis of naar een andere reguliere opvang, na het verblijf in het pleeggezin, mogelijk is.

2.1.1.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood²⁰;
 - een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat²¹, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.

¹⁵Een opvoedingscrisis verwijst naar een crisis waarbij de opvoedingsrelatie gehypothecerd is.

¹⁶Een situationeel probleem verwijst naar een bepaalde situatie of een gebeurtenis die maakt dat de opvang in de bestaande situatie tijdelijk niet mogelijk is.

¹⁷Intensieve zorgzwaarte verwijst in deze context naar problemen waarbij een cliënt continu, intensief moet geholpen worden bij de dagelijkse levensverrichtingen (in het geval van personen met een fysieke handicap) of waarbij een pleegkind of –gast continu nood heeft aan “nabijheid” (in dat geval zou je kunnen spreken over “emotionele/mentale zorgzwaarte”).

¹⁸Voor deze typemodules kan onder andere ook gedacht worden aan de volgende specifieke situaties:

- een situatie waarbij een kind in afwachting van een mogelijke adoptie in een pleeggezin verblijft.
- een situatie waarbij er een beslissing werd genomen m.b.t. een verblijf in een residentiële voorziening maar waarbij er nog niet onmiddellijk een vrije plaats ter beschikking is.

¹⁹Dit is een verblijf in een andere context dan deze van het eigen gezin (v.b. een residentiële voorziening).

²⁰Met “bed-bad-brood” wordt de verzorging en accommodatie in strikte zin bedoeld.

²¹Dit impliceert meer het relationele en/of opvoedende aspect van het gezinsklimaat.

- De pleegzorger:
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend, ondersteunend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;
 - geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders of het betrokken netwerk;
 - staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen pleegkind / pleeggast en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin²²;
 - overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
 - biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap);
 - stelt zich sensitief op ten aanzien van de ouder(s) / het netwerk.

2.1.2 Verblijf in een pleeggezin (ondersteunend-lage frequentie)

2.1.2.1 Indicaties

- Naar aanleiding van een terugkerende opvoedingscrisis of een situationeel probleem of naar aanleiding van een intensieve zorgzwaarte kan een minderjarige of meerderjarige cliënt²³ gedurende bepaalde periodes niet thuis wonen en is zij/hij gebaat bij de opvang in een (ander) gezin (voor cliënten die thuis wonen).
- Er is nood aan een op regelmatige basis aanvullende, verrijkende opvang binnen een gezinsklimaat, naast de reguliere opvangsituatie waarin de cliënt verblijft (ook van toepassing voor minderjarige of meerderjarige cliënten die in een voorziening verblijven).
- Het is duidelijk dat na het verblijf van de minderjarige of de meerderjarige cliënt deze gewoon terug kan opgevangen worden in het gezin of in een andere opvangsituatie waar hij regulier verblijft.

2.1.2.2 Contra-indicaties

- Er zijn aanwijzingen dat een onderbroken verblijf in een pleeggezin voor de cliënt geen verbetering van zijn situatie meebrengt.
- Het is niet zeker dat terug naar huis of opvang in een andere reguliere opvang, na het verblijf in het pleeggezin, mogelijk is.

²² In concreto zou dit in bepaalde situaties kunnen betekenen dat er bijvoorbeeld uitwisselingen plaatsvinden tussen de ouder/het netwerk en de pleegzorger rond de dagdagelijkse opvoeding.

²³ Op het moment van aftoetsing van indicaties en contra-indicaties om zo tot een oordeel te komen omtrent de meest gepaste typemodule kan nog niet echt over "pleegkind" of "pleeggast" worden gesproken. We gebruiken in deze tekst daarom de term "cliënt" in de betekenis van een minderjarige of meerderjarige die mogelijk in aanmerking komt voor pleegzorg.

2.1.2.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood;
 - een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.

- De pleegzorger:
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend, ondersteunend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;
 - geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders/het betrokken netwerk;
 - staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen pleegkind /pleeggast en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin;
 - overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
 - biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap);
 - stelt zich sensitief op ten aanzien van de ouder(s)/het netwerk.

2.1.3 Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (ondersteunende pleegzorg)²⁴

2.1.3.1 Indicaties en contra-indicaties

Zie de indicaties en contra-indicaties onder nr(s) 2.1.1.1, 2.1.1.2, 2.1.2.1, 2.1.2.2.

2.1.3.2 Acties die betrekking hebben op de functie begeleiding

Begeleiding impliceert het aanbieden van de volgende activiteiten:

- een voortraject rond pleegzorg (pleegzorg bekendmaken, zoeken, screenen van een (kandidaat-)pleeggezin, het oriënteren van kandidaat-pleeggezinnen naar één of meerdere vormen van pleegzorg, onthaal van de minderjarige of meerderjarige cliënt en de context, explorerend en handelingsgericht onderzoek in functie van pleegzorg²⁵, matching, vorming van kandidaat-pleegzorgers, pleegzorgers en pleeggezinnen, informatieverstrekking (art.7 van het decreet van 29 juni 2012));

²⁴Deze vindt plaats naar aanleiding van een ondersteunend verblijf of nadat een ondersteunend verblijf heeft plaatsgevonden. Ze kan gepaard gaan met een hoger genoemde ondersteunende verblijfsmodule.

²⁵ In het decreet van 29 juni 2012 (artikel 7, §2, eerste lid, 6°) wordt dit benoemd als “de verheldering van de zorgvraag”.

- de begeleiding van pleegkinderen of –gasten via gesprekken of met behulp van andere begeleidingsmethodieken;
- de ondersteuning en begeleiding van pleegzorgers en pleeggezinnen via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de pleegzorggebonden begeleiding van de gezinnen waarvan de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de pleegkinderen of het netwerk van de pleeggasten deel uitmaken via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de evaluatie tijdens het begeleidingsproces met alle betrokkenen in functie van het bereiken van de doelstellingen;
- het afronden van het verblijf en het maken van afspraken rond de nazorg;
- het uitvoeren van de nazorg.

2.1.4 Crisisverblijf in een pleeggezin²⁶

2.1.4.1 Indicaties

- Er is sprake van een crisissituatie, een acuut beleefde noodsituatie die zodanig bedreigend is dat de cliënt niet langer thuis of in een andere reguliere opvangsituatie kan blijven.
- Er is nood aan een onmiddellijke oplossing waarbij de cliënt kortdurend (zie de voorop gestelde duur crisisopvang IJH) in een ander gezin wordt opgevangen.
- Een onmiddellijke oplossing via de reguliere hulpverlening²⁷ is niet mogelijk.

2.1.4.2 Contra-indicaties

- Er is geen sprake van een acute nood aan opvang.
- Een meer structurele oplossing is mogelijk.

2.1.4.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood;
 - een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.
- De pleegzorger:
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend, ondersteunend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;

²⁶Deze typemodule kan, voor wat betreft de minderjarigen, gevat worden door het intersectoraal crisishulpprogramma (IJH), vermeld in artikel ... van het jeugdhulpdecreet. In dat geval gaat het over een intersectorale typemodule. Ze kan echter ook los van het crisishulpprogramma worden aangeboden.

²⁷ Met “reguliere hulpverlening” wordt in dit verband de hulpverlening bedoeld die valt buiten de crisishulpverlening.

- geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders/ het netwerk;
- staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen pleegkind /pleeggast en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin;
- overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
- biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap);
- stelt zich sensitief op ten aanzien van de ouder(s)/ het netwerk.

2.1.5 Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (crisisverblijf)²⁸

2.1.5.1 Indicaties en contra-indicaties

Zie de indicaties en contra-indicaties onder nr(s) 2.1.4.1 en 2.1.4.2.

2.1.5.2 Acties die betrekking hebben op de functie begeleiding

Begeleiding impliceert het aanbieden van de volgende activiteiten:

- een voortraject rond pleegzorg (pleegzorg bekendmaken, zoeken, screenen van een (kandidaat-)pleeggezin, het oriënteren van kandidaat-pleeggezinnen naar één of meerdere vormen van pleegzorg, onthaal van de minderjarige of meerderjarige cliënt en de context, explorerend en handelingsgericht onderzoek in functie van pleegzorg, matching, vorming van kandidaat-pleegzorgers, pleegzorgers en pleeggezinnen, informatieverstrekking (art.7 van het decreet van 29 juni 2012));
- de begeleiding van pleegkinderen of –gasten via gesprekken of met behulp van andere begeleidingsmethodieken;
- de ondersteuning en begeleiding van pleegzorgers en pleeggezinnen via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de pleegzorggebonden begeleiding van de gezinnen waarvan de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de pleegkinderen of het netwerk van de pleeggasten deel uitmaken via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de evaluatie tijdens het begeleidingsproces met alle betrokkenen in functie van het bereiken van de doelstellingen;
- het afronden van het verblijf en het maken van afspraken rond de nazorg;
- het uitvoeren van de nazorg.

²⁸Opgelet, dit is niet hetzelfde als een op zich staande crisisbegeleiding in het kader van de integrale jeugdhulpverlening.

2.2. Vorm van pleegzorg : perspectiefzoekende pleegzorg

2.2.1 Verblijf in een pleeggezin (perspectiefzoekend)

2.2.1.1 Indicaties

- De draagkracht van het gezin en/of de veiligheid/ontwikkeling van de cliënt is zwaar gehypothekeerd en er is nood aan een tijdelijke opvang van een pleegkind of een pleeggast in een pleeggezin in combinatie met (eventueel in samenwerking met andere welzijnsvoorzieningen):
 - o voor het pleegkind het intensief werken aan de verbetering van de thuissituatie opdat het pleegkind terug naar huis kan²⁹ of
 - o voor de pleeggast het oriënteren naar een geschikte woonvorm die aansluit bij de zorgvraag van de cliënt.
- Er is nood om via het verblijf en de begeleiding een duidelijk perspectief (bv. terug naar huis of een langer verblijf in een pleeggezin of oriëntatie naar een geschikte woonvorm) voor het pleegkind of de pleeggast te ontwikkelen³⁰ waarbij ondertussen alles in het werk wordt gesteld om de thuissituatie te optimaliseren of een nieuwe thuissituatie te zoeken. Het uitklaren van het perspectief moet realiseerbaar zijn in 6 maanden, max. eenmaal verlengbaar.
- Ouders /het netwerk van de cliënt vragen hulp om op termijn weer voor hun kinderen of voor pleeggasten te kunnen zorgen maar het is niet duidelijk of dit haalbaar is.

Opmerking: perspectiefzoekend wordt gepositioneerd in de start van een pleegzorgtraject, niet na perspectiefbiedend.

2.2.1.2 Contra-indicaties

- Er is al een perspectiefverduidelijking via andere intensieve hulpverleningsvormen³¹ gebeurd.
- Ouders en/of de minderjarige of meerderjarige cliënt kiezen na grondig overleg met een dienst voor pleegzorg en met de verwijzer niet voor een mogelijk perspectief van 'terug naar huis'.
- Ouders zijn onvoldoende beschikbaar, bereid of in staat om de opvoedingssituatie te verbeteren.
- De hulp die nodig is om een terugkeer /een heroriëntatie te realiseren is dermate groot dat ze niet binnen de voorop gestelde termijn kan worden gerealiseerd.

²⁹Indien dit aanbod niet leidt tot een terugkeer naar huis (nood aan geobjectiveerde indicaties die aantonen dat er geen perspectief terug naar huis is), dan is het resultaat van deze typemodule een duidelijke beslissing over wat dan wel het perspectief is.

³⁰Daarbij wordt ervan uitgegaan dat, alvorens te beslissen tot deze opvang, een grondige intake heeft plaatsgevonden waaruit bleek dat er op het moment van deze intake onvoldoende gegevens aanwezig waren om het perspectief voor de minderjarige of meerderjarige cliënt en zijn gezin duidelijk te krijgen. Met andere woorden: dit soort van opvang wordt niet ingezet als een wisselmunt voor een onvoldoende grondige intake.

³¹Hiermee bedoelen we geïndiceerde hulp dat een universeel, licht preventief aanbod (b.v. het aanbod van de preventieve zorg van Kind en Gezin) overstijgt.

- De veiligheid en de ontwikkelingskansen zijn onvoldoende gewaarborgd bij een toekomstig verblijf in het gezin.

2.2.1.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood;
 - een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.
- De pleegzorger:
 - leert het pleegkind of –gast adequaat gedrag, rekening houdend met het ontwikkelingsniveau;
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend, ondersteunend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;
 - heeft oog voor en faciliteert de ontwikkeling van het pleegkind en/of -gast in al zijn facetten;
 - geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders/ het netwerk;
 - staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen pleegkind/pleeggast en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin;
 - kan een steunbron, eventueel een rolmodel zijn voor de ouder/het netwerk in functie van de verwerving van opvoedingsvaardigheden;
 - overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
 - biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap).

2.2.2 Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (perspectiefzoekende pleegzorg)

2.2.2.1 Indicaties en contra-indicaties

Zie de indicaties en contra-indicaties onder nr(s) 2.2.1.1 en 2.2.1.2..

2.2.2.2 Acties die betrekking hebben op de functie begeleiding

Begeleiding impliceert het aanbieden van de volgende activiteiten:

- een voortraject rond pleegzorg (pleegzorg bekendmaken, zoeken, screenen van een (kandidaat-)pleeggezin, het oriënteren van kandidaat-pleeggezinnen naar één of meerdere vormen van pleegzorg, onthaal van de minderjarige of meerderjarige cliënt en de context, explorerend en handelingsgericht onderzoek in functie van pleegzorg, matching, vorming van kandidaat-pleegzorgers, pleegzorgers en pleeggezinnen, informatieverstrekking (art.7 van het decreet van 29 juni 2012));

- de begeleiding van pleegkinderen of –gasten via gesprekken of met behulp van andere begeleidingsmethodieken;
- de ondersteuning en begeleiding van pleegzorgers en pleeggezinnen via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de pleegzorggebonden begeleiding van de gezinnen waarvan de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de pleegkinderen of het netwerk van de pleeggasten deel uitmaken via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de evaluatie tijdens het begeleidingsproces met alle betrokkenen in functie van het bereiken van de doelstellingen;
- het afronden van het verblijf en het maken van afspraken rond de nazorg;
- het uitvoeren van de nazorg.

2.3 Vorm van pleegzorg : perspectiefbiedende pleegzorg

2.3.1 Verblijf in een pleeggezin (perspectiefbiedend – hoge frequentie)

2.3.1.1 Indicaties

- Er is nood aan het creëren van continuïteit en een stabiele leefsituatie in een pleeggezin.
- Er zijn geobjectiveerde aanwijzingen die erop wijzen dat (re-)integratie in het gezin binnen een periode van 6 maanden, maximaal eenmaal verlengbaar, niet mogelijk is. Dit is een duidelijk perspectief.³²
- Ouders en/of de minderjarige of meerderjarige cliënt kiezen na grondig overleg met een dienst voor pleegzorg of met de verwijzer, niet voor een perspectief van ‘terug naar huis’.
- Een hereniging met het gezin is niet in het belang van het pleegkind of de pleeggast (referentie zijn de ontwikkelingskansen).
- Intensieve hulp aan de ouders/het netwerk heeft onvoldoende verandering bewerkstelligd.

2.3.1.2 Contra-indicaties

- Er kunnen binnen een haalbare termijn van maximum tweemaal 6 maanden, mits een intensieve ambulante en/of mobiele begeleiding en/of perspectiefzoekende pleegzorg, krachten in de thuissituatie aangeboord worden, opdat het pleegkind of de pleeggast terug in de thuissituatie kan worden opgevangen.

2.3.1.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood;
 - een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.

³²In vele gevallen zal aan het perspectiefbiedend verblijf een perspectiefzoekende pleegzorg vooraf gaan. Dit is echter niet verplicht.

- De pleegzorger:
 - leert het pleegkind of –gast adequaat gedrag, rekening houdend met het ontwikkelingsniveau;
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;
 - geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders/het netwerk;
 - staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen het pleegkind/de pleeggast en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin;
 - overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
 - biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap).

2.3.2 Verblijf in een pleeggezin (perspectiefbiedend – lage frequentie)

2.3.2.1 Indicaties

- Er is nood aan het creëren van continuïteit en een stabiele leefsituatie in een pleeggezin maar omwille van de zorgzwaarte is daarnaast een complementair, ondersteunend verblijfsaanbod nodig³³.
- Er zijn geobjectiveerde aanwijzingen die erop wijzen dat (re-)integratie in het gezin binnen een periode van 6 maanden, maximaal eenmaal verlengbaar, niet mogelijk is.
- Ouders en/of de minderjarige of meerderjarige cliënt kiezen na grondig overleg met een dienst voor pleegzorg of met de verwijzer, niet voor een perspectief van ‘terug naar huis’.
- Een hereniging met het gezin is niet in het belang van het pleegkind of de pleeggast (referentie zijn de ontwikkelingskansen).
- Intensieve hulp aan de ouders/het netwerk heeft onvoldoende verandering bewerkstelligd.

2.3.2.2 Contra-indicaties

- Er kunnen binnen een haalbare termijn van maximum tweemaal 6 maanden, mits een intensieve ambulante en/of mobiele begeleiding en/of perspectiefzoekende pleegzorg, krachten in de thuissituatie aangeboden worden, opdat het pleegkind of de pleeggast terug in de thuissituatie kan worden opgevangen.

2.3.2.3 Acties die betrekking hebben op de functie verblijf

- De pleegzorger voorziet in:
 - bed-bad-brood;

³³ Dit verblijfsaanbod, bijvoorbeeld binnen een residentiële setting, wordt aangeboden gedurende de periode dat het pleegkind of –gast niet verblijft in het pleeggezin.

- een aangepaste leefomgeving binnen een gezinsklimaat, afgestemd op de behoeften van het pleegkind of –gast.
- De pleegzorger:
 - leert het pleegkind of –gast adequaat gedrag, rekening houdend met het ontwikkelingsniveau;
 - is observerend aanwezig, klaar om begeleidend, verzorgend, ondersteunend of bewakend op te treden;
 - heeft oog voor de gevoelens van het pleegkind of -gast m.b.t. het verblijf en gaat hier adequaat mee om;
 - geeft relevante informatie door aan de begeleiders en de ouders/het netwerk;
 - staat open voor en speelt flexibel in op de contactmogelijkheden tussen de minderjarige of meerderjarige cliënt en ouder, eventuele broers en zussen, grootouders en anderen uit het netwerk, dit binnen de afspraken die hierover gemaakt werden tussen de dienst, de pleegzorger en het gezin;
 - overlegt om de gemaakte afspraken ten uitvoer te brengen;
 - biedt hulp bij dagelijkse levensverrichtingen omwille van de beperkingen of functionele stoornissen (voor personen met een handicap).

2.3.3 Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten (perspectiefbiedende pleegzorg)

2.3.3.1 Indicaties en contra-indicaties

Zie de indicaties en contra-indicaties onder nr(s) 2.3.1.1, 2.3.1.2, 2.3.2.1 en 2.3.2.2.

2.3.3.2 Acties die betrekking hebben op de functie begeleiding

Begeleiding impliceert het aanbieden van de volgende activiteiten:

- een voortraject rond pleegzorg (pleegzorg bekendmaken, zoeken, screenen van een (kandidaat-)pleeggezin, het oriënteren van kandidaat-pleeggezinnen naar één of meerdere vormen van pleegzorg, onthaal van de minderjarige of meerderjarige cliënt en de context, explorerend en handelingsgericht onderzoek in functie van pleegzorg, matching, vorming van kandidaat-pleegzorgers, pleegzorgers en pleeggezinnen, informatieverstrekking (art.7 van het decreet van 29 juni 2012));
- de begeleiding van pleegkinderen of –gasten via gesprekken of met behulp van andere begeleidingsmethodieken;
- de ondersteuning en begeleiding van pleegzorgers en pleeggezinnen via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de pleegzorggebonden begeleiding van de gezinnen waarvan de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de pleegkinderen of het netwerk van de pleeggasten deel uitmaken via gesprekken en eventuele andere begeleidingsmethodieken;
- de evaluatie tijdens het begeleidingsproces met alle betrokkenen in functie van het bereiken van de doelstellingen;
- het afronden van het verblijf en het maken van afspraken rond de nazorg;

- het uitvoeren van de nazorg.

2.4 Vorm van pleegzorg: behandelingspleegzorg

De vorm “behandelingspleegzorg” is die vorm van pleegzorg met een extra “behandelingspakket” gericht op het pleegkind of pleeggast en/of de pleegzorger.

Behandeling wordt daarbij ruim geïnterpreteerd. Elk aanbod vanuit een dienst dat voldoet aan de volgende kenmerken komt in aanmerking als behandelingspleegzorg:

- focust op de pleegzorger en/of op het pleegkind of pleeggast
- komt bovenop de generieke begeleiding (zie 2.2.2 en 2.3.3)
- is geïndiceerd (aantoonbare aanwezigheid van gedrags- of emotionele problemen of psychiatrische problemen (cf. infra)) en beschreven (minimaal als module)
- heeft tot doel heeft om de gedrags- of emotionele problemen of psychiatrische problemen te stabiliseren of te doen afnemen³⁴

De typemodule behandeling³⁵ kan op zich opgestart worden, zoals gezegd in combinatie met een perspectiefzoekend of perspectiefbiedend verblijf en hiermee gepaard gaande begeleiding, of toegevoegd worden aan een lopende begeleiding. Ze wordt beperkt in tijd³⁶ maar kan na evaluatie eventueel herhaald worden.

2.4.1 Behandeling (pleegzorg)

2.4.1.1 Indicaties

- Er is sprake van ernstige gedrags- of emotionele problemen of psychiatrische problemen die de mogelijkheden van een perspectiefzoekend of –biedend verblijf in een pleeggezin overstijgen.
- Er is omwille van de hierboven genoemde problemen nood aan een zeer specifieke aanpak. Daarvoor is een intensieve training, begeleiding en opvolging van de pleegzorger noodzakelijk of een behandeling of training van het pleegkind of de pleeggast.
- Er is omwille van de hierboven genoemde problemen een uitdrukkelijke vraag van de pleegzorgers of van het pleegkind of –gast naar een meer specifiek behandelingspakket.
- De problemen kunnen binnen de voorop gestelde termijn van het pleegzorgspecifieke behandelingspakket worden opgelost.

³⁴ Dit kan ook gebeuren via de pleegzorger die het gedragsprobleem beter kan hanteren ten gevolge van een training.

³⁵ De typemodule behandeling kan uiteraard ook van buiten de pleegzorg worden aangeboden en/of in combinatie met een residentieel verblijf. In onderstaande paragraaf focussen we enkel op de typemodule behandeling voor zoverre die door een dienst voor pleegzorg zelf wordt aangeboden.

³⁶ Aangezien deze typemodule ook eenmalig moet kunnen worden toegevoegd aan een lopende perspectiefzoekende of perspectiefbiedende pleegzorg wordt een termijn van 6 maanden voorgesteld, die desgevallend kan worden verlengd.

2.4.1.2 Contra-indicaties

- De gedrags- of emotionele moeilijkheden en/of psychiatrische problematiek zijn van een dermate grote intensiteit en/of duur (bv. chronische problemen die zeer langdurige begeleiding vragen) dat zij de mogelijkheden van het samenleven in een pleeggezin overstijgen zelfs indien er behandeling zoals hierboven beschreven, wordt aangeboden.
- Het gaat over gedrags- of emotionele problemen of psychiatrische problemen die het gevolg zijn van medische problemen.
- De cliënt doet reeds een beroep op andere behandelprogramma's buiten de pleegzorg, gericht op het hanteren van gedrags- of emotionele problemen.

2.4.1.3 Acties die betrekking hebben op de functie behandeling (door de dienst voor pleegzorg)

Behandeling in het kader van pleegzorg kan gebeuren door het aanbieden van specifieke individuele of groepsgerichte behandelings- en/of trainingsmethodieken waarbij het problematisch functioneren van het pleegkind of de pleeggast wordt bijgestuurd via rechtstreeks contact met het pleegkind of pleeggast of via training van de pleegzorgers (of via een combinatie van beiden).